

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Teabevaldaja: Andmekaitse Inspeksioon

Märke tehtud:

Juurdepääsupiirang kehtib kuni:

Alus:

Lp Nele Leht

Teie 21.06.2024 nr 3-1/24/12-2

AS LHV Kindlustus
Nele.Leht@lhv.ee

Meie 31.12.2024 nr 2.1.-4/24/498-1266-13

Tagasiside andmetega tutvumise võimaldamise seire kohta

2024. a kevadel algatas Euroopa Andmekaitse nõukogu liikmesriikides ühistegevuse, mille eesmärgiks oli saada põhjalikum ülevaade sellest, kuidas on tagatud andmesubjektide õigus tutvuda andmetega, mis tuleneb isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklist 15. Ühistegevusest võttis osa ka Eesti Andmekaitse Inspeksioon. Andmekaitse Inspeksiooni seire keskendus 2024. a andmesubjektide õiguste teostamisele kindlustussektoris, mille raames saadeti täitmiseks küsimustik ka AS-le LHV Kindlustus (LHV Kindlustus, andmetöötaja).

Täname seires osalemast. Käesolevaga toome välja LHV Kindlustuse vastuste analüüsimisel tuvastatud positiivsed tähelepanekud ja juhime tähelepanu ka töötlemise kitsaskohtadele.

1. Positiivsed praktikad:

- a) andmesubjektile kinnituse saatmine taotluse kättesaamise ning vastamise tähtaja kohta;
- b) taotluse esitamise võimalus mitmete erinevate kanalite kaudu (post, e-kiri, LHV kasutajakeskkond või kliendikontoris kirjalikult);
- c) võimalus ise tutvuda andmetega LHV kasutajakeskkonnas või ka kontoris;
- d) regulaarne kontroll andmesubjektide pöördumistele vastamise osas (vastamise tähtaeg, sisu jms);
- e) kõnesalvestiste väljastamise puhul eelnevalt oma töötaja hääle moonutamine, videofailide puhul hägustamine või kastiga kolmandate isikute katmine jt.

2. Kitsaskohad:

- a) Andmetega tutvumise taotluste säilitamistähtaeg. *LHV Kindlustus säilitab teavet andmesubjektide andmetega tutvumise taotluste ja nendega seotud kirjavahetuse kohta 10 aastat arvates andmesubjektile viimase vastuse edastamisest. Säilitamise aluseks on LHV Kindlustuse õigustatud huvi enda kaitsmiseks seoses võimalike õigusnõuetega.*¹

Säilitamise piirangu põhimõtte kohaselt (IKÜM art 5 lg 1 punkt e) peavad vastutavad töötajad tagama ka selliste isikuandmete (juurdepääsutaotlused ja nendega seotud kirjavahetus) asjakohased säilitamistähtajad ja suutma nende asjakohasust tõendada (IKÜM art 5 lg 2). Igasugune säilitamine peab olema objektiivselt põhjendatud. Siinkohal tuleks arvesse võtta, et koondandmete pakett, mis sisaldab kõiki taotluse esitanud andmesubjektiga seoses töödeldavaid isikuandmeid, annab mõnikord üksikasjaliku ülevaate andmesubjekti eraelust. Säilitamistähtaeg peaks olema määratud objektiivsete kriteeriumite alusel ja dokumenteeritud põhjendustega. Vastutavad töötajad peaksid tagama, et juurdepääsutaotluse teatis salvestatakse eraldi muust

¹ LHV Kindlustuse vastus küsimusele 2.2

andmesubjekti käsitlevast teabest, mille suhtes võidakse kohaldada muid säilitamistähtaegu ning samuti muudest juurdepääsuõigustest vastutava töötleva organisatsioonis. Seega tuleks andmetöötleva analüüsida õigusnõuete esitamise sagedust senises praktikas juurdepääsuõiguste taotlustega seonduvalt ja vaadata üle määratud 10-aastase säilitamistähtaaja proportsionaalsus ning vajalikkus.

- b) Info vastuvõtjate kohta. LHV Kindlustus on öelnud, et edastab reeglina info andmesubjektile vastuvõtjate kategooriate kaupa. *Juhul, kui andmesubjekt soovib saada informatsiooni täpsete vastuvõtjate kohta, siis vastav info talle ka väljastatakse.*²

IKÜM artikli 15 lg 1 punkti c kohaselt tuleb andmesubjektile anda info vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate kohta. Vastutavad töötlevad peavad täpselt registreerima, millistele üksustele nad isikuandmeid avaldavad ja kus need vastuvõtjad asuvad, et oleks võimalik nimetada tegelikud vastuvõtjad vastavalt IKÜM artikli 15 lõike 1 punktile c. Artikli 15 kohaselt ette nähtud, et kui andmesubjekt ei ole otsustanud teisiti, on vastutav töötleva kohustatud nimetama tegelikud vastuvõtjad, välja arvatud juhul, kui neid vastuvõtjaid ei ole võimalik kindlaks teha või kui vastutav töötleva tõendab, et andmesubjekti andmetega tutvumise taotlused on selgelt põhjendamatud või ülemäärased isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 tähenduses.³

- c) Hindamise ajaline lähtepunkt. LHV Kindlustus on öelnud, et teavet selle kohta, kas andmed on muutunud andmesubjekti taotluse esitamise ja väljavõtte tegemise vahepealsel perioodil, andmesubjektile ei edastata.⁴

Läbipaistvuse põhimõtte järgimiseks peaksid vastutavad töötlevad teavitama andmesubjekti sellest, millisele konkreetsele töötlemise ajahetkele vastutava töötleva vastuses viidatakse. Mõnikord, näiteks tiheda suhtluse puhul, võib töötlemise hindamise hetke ja vastavalt töötlevalt vastuse saamise vahelisel ajal toimuda andmete täiendav töötlemine või muutmine. Kui vastutav töötleva on sellistest muudatustest teadlik, on soovitatav lisada teave nende muudatuste kohta, samuti teave täiendava töötlemise kohta, mis on vajalik taotlusele vastamiseks. Töödeldavate andmete hindamine peab kajastama võimalikult täpselt olukorda ajal, mil vastutav töötleva saab taotluse, ja vastus peaks hõlmama kõiki sel ajal kättesaadavaid andmeid. See tähendab, et vastutav töötleva peab püüdma põhjendamatult viivitusega välja selgitada kõik andmesubjektiga seotud andmetöötlustoimingud. Vastutav töötleva ei ole kohustatud esitama isikuandmeid, mida ta on varem töödeldanud, kuid mis ei ole enam tema käsutuses.⁵ Seega tuleks andmetöötleva jälgida, kas taotluse esitamise ja andmete väljastamise vahele jäänud ajavahemikus on toimunud muudatusi andmesubjekti andmete töötlemises ning esitada ka see teave andmesubjektile.

- d) Juurdepääsutaotluste vastuvõtmise viisid. LHV Kindlustus on oma vastuses öelnud, et chati ja telefoni teel taotlusi vastu ei võeta ega lahendada: *Kui taotlus tuleb chati või telefoni teel, siis juhendatakse andmesubjekti taotlust esitama e-kirja teel, kasutajakeskkonnas, kliendikontoris või posti teel.*⁶ *Kui andmesubjekt soovib teavet saada suuliselt (telefoni teel), siis ta suunatakse esitama kirjalikku taotlust (taotluse esitamine e-maili teel, LHV kasutajakeskkonna (iseteeninduskeskkonna) kaudu või kliendikontoris).*⁷

Selgitame, et vastutavad töötlevad peaksid olema valmis juurdepääsutaotlust vastu võtma ja menetlema olenemata selle saamise viisist. Andmetega tutvumise õiguse kasutamiseks ei ole õiget ega standardset viisi ning andmesubjektile ei tohiks olla takistusi oma õiguste kasutamisel. Suunistes 01/2022 korratakse, et isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole sätestatud mingeid

² LHV Kindlustuse vastus küsimusele 5.7

³ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Österreichische Post AG, C-154/21

⁴ LHV Kindlustuse vastus küsimusele 5.16

⁵ Suunistes 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega. lk.18

⁶ LHV Kindlustuse vastus küsimusele 4.2

⁷ LHV Kindlustuse vastus küsimusele 4.7

ametlike nõudeid andmetega tutvumise taotlustele, et vastutav töötaja hõlbustab andmetega tutvumise õiguse kasutamist ega tohiks keelduda andmetega tutvumise taotluse alusel tegutsemast, välja arvatud juhul, kui ta suudab tõendada, et ta ei suuda andmesubjekti tuvastada (IKÜM art 12 lõige 2). Seega tuleb andmetöötlejal läbi mõelda lahendused nende andmesubjektide taotluste lahendamiseks, kes soovivad taotluse esitada nt suuliselt.

Koondraport seire tulemustega avalikustatakse Euroopa Andmekaitse nõukogu (EAKN) kodulehel jaanuaris 2025.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Annika Kaljula
jurist
peadirektori volitusel